

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M.L.

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o
sygnaturze akt I ACa 902/25

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 18 lutego 2026 r.,

oddala skargę.

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

M.L. (dalej: „skarżący”), zastępowany przez r. pr. P.K., pismem z dnia 5 listopada 2025 r. (data stempla pocztowego) wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygnaturze akt I ACa 902/25 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Skarżący wniósł o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt I ACa 902/25 nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) wydanie sądowi prowadzącemu postępowanie zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej i wydanie rozstrzygnięcia, nie później niż w ciągu 3 miesięcy

od przekazania akt po rozpoznaniu skargi na przewlekłość postępowania; (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 5 000 zł za okres od 17 maja 2024 r. do dnia 5 listopada 2025 r.; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że apelacja została złożona bezpośrednio do Sądu Apelacyjnego w Warszawie dnia 11 grudnia 2023 r. Po 5 miesiącach sąd apelacyjny zwrócił się do Sądu Okręgowego w Warszawie o wypożyczenie akt sprawy. Wskazano, że od tego czasu nie podjęto żadnych czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy. W międzyczasie zmieniono sędziego referenta oraz sygnaturę sprawy. Pomimo upływu prawie 2 lat od wniesienia apelacji Sąd Apelacyjny w Warszawie nie wystosował żadnych zarządzeń, postanowień ani też nie wyznaczono terminu rozprawy apelacyjnej.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie jako uczestnik postępowania w piśmie z 4 lutego 2026 r. stanowiącym odpowiedź na skargę wniósł o jej oddalenie. Wskazał, że sprawa ma zapewniony właściwy tok procesowy, gdyż wyznaczony został termin posiedzenia niejawnego na dzień 9 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2023 r., poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając, czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona,

w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenie materii objętej skargą (wyroki ETPC z: 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Sąd Okręgowy w Warszawie dnia 25 kwietnia 2023 r. wydał wyrok w sprawie o sygnaturze akt I C 286/21. Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł skarżący w dniu 11 grudnia 2023 r. (data prezentaty biura podawczego) bezpośrednio do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Została ona zarejestrowana w VI Wydziale Cywilnym w dniu 13 grudnia 2023 r. pod sygnaturą VI ACa 4128/23 po uprzednim wylosowaniu składu sędziowskiego w dniu 12 grudnia 2023 r. W dniu 8 maja 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zwrócił się do Sądu Okręgowego w Warszawie o nadesłanie akt celem rozpoznania wniesionej apelacji, co nastąpiło w dniu 20 maja 2024 r. W dniu 14 maja 2024 r. do akt sprawy wpłynęło pismo skarżącego. Z uwagi na przeniesienie sędziego referenta wylosowanego do rozpoznania sprawy do VIII Wydziału Cywilnego, w dniu 11 lutego 2025 r. wylosowano nowego sędziego referenta. W dniu 2 lipca 2025 r. akta zostały wypożyczone do Sądu Okręgowego w Warszawie na okres 14 dni. Akta zostały zwrócone do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 15 lipca 2025 r. Zarządzeniem z dnia 9 września 2025 r. dokonano podziału referatu wylosowanego sędziego referenta, co skutkowało wylosowaniem nowego sędziego referenta. Z uwagi na to,

że nowy sędzia referent orzekał w I Wydziale Cywilnym, akta przekazano do tego Wydziału, określając sprawę w VI Wydziale Cywilnym. Zarządzeniem z tego samego dnia akta skierowano do referendarza celem nadania biegu apelacji. Zarządzeniem z dnia 31 października 2025 r. wezwano pełnomocnika powoda do uiszczenia opłaty od apelacji oraz usunięcia jej braków formalnych. W piśmie z dnia 6 listopada 2025 r. pełnomocnik powoda poinformował o uiszczeniu opłaty od apelacji oraz usunął jej braki formalne, do usunięcia których był wzywany. W dniu 14 listopada 2025 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pozwanemu z pouczeniem. Zarządzeniem z dnia 2 lutego 2026 r. wyznaczono termin posiedzenia niejawnego na dzień 9 maja 2026 r. celem rozpoznania apelacji.

Pomiędzy wpłynięciem akt sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (tj. 20 maja 2024 r.) i wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania (5 listopada 2025 r.) upłynęło 18 miesięcy. Wprawdzie czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy jest znaczny, niemniej nie nosi on w postępowaniu apelacyjnym znamion przewlekłości. Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w tym znaczne obciążenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie – nie mamy jeszcze do czynienia z beczynnością, która skutkowałaby koniecznością uwzględnienia skargi. Sąd Najwyższy podkreśla przy tym, że wniesienie skargi na przewlekłość wywołało w ocenianym postępowaniu apelacyjnym ten, pożądaný przez skarżącego skutek, że Sąd Apelacyjny wyznaczył termin posiedzenia niejawnego.

Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak natychmiastowego rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza więc brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

M.L.

[a.ł]